

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการสำรวจการใช้บริการอนามัยของประชาชน ในชุมชนแออัดจำนวน 7 แห่งในเขต
รับผิดชอบของ ศูนย์บริการสาธารณสุข 11 กรุงเทพมหานคร สามารถแบ่งผลการสำรวจเพื่อนำไป
วิเคราะห์ข้อมูลได้เป็น 4 หมวด คือ

หมวดที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

หมวดที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม

หมวดที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้บริการอนามัย

หมวดที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานบริการอนามัย

หมวดที่ 1

ข้อมูลพื้นฐาน

จากการสัมภาษณ์โดยการใช้แบบสอบถามกับหัวหน้าครอบครัวตัวอย่าง หรือสามี หรือ ภรรยาของหัวหน้าครอบครัวตัวอย่าง ในชุมชนแออัดจำนวน 7 แห่ง ภายในความรับผิดชอบของ ศูนย์บริการสาธารณสุข 11 ได้ผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1 จำนวนตัวอย่าง(ครอบครัว)และร้อยละ จำแนกตามชุมชนแออัด ในเขต รับผิดชอบของศูนย์บริการสาธารณสุข 11

ชุมชน	จำนวน หลังคาเรือน ทั้งหมด	จำนวน หลังคาเรือน ตัวอย่าง *	จำนวน ครอบครัว ที่ศึกษา **	จำนวน แบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน (ร้อยละ)
1. อุทัยรัตน์	243	73	73	73 (100)
2. วัฒนา	213	64	64	64 (100)
3. ถวัลย์ศักดิ์	171	51	51	51 (100)
4. สุขสวัสดิ์	120	36	36	36 (100)
5. อินทามระ 29	62	18	18	18 (100)
6. อินทามระ 10	52	16	16	16 (100)
7. อินทามระ 1	49	15	15	15 (100)
รวม	910	273	273	273

* จำนวนหลังคาเรือนตัวอย่าง คำนวณจาก ร้อยละ 30 ของจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด ของแต่ละชุมชน

** จำนวนครอบครัวที่ศึกษาได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายหลังคาเรือนละ 1 ครอบครัว

จากตารางที่ 1.1 พบว่าศูนย์บริการสาธารณสุข 11 มีชุมชนแออัดที่ต้องรับผิดชอบจำนวน 7 แห่ง รวมทั้งสิ้น 910 หลังคาเรือน จำนวนหลังคาเรือนตัวอย่างที่เข้าการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ ร้อยละ 30 ของจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดของแต่ละชุมชน รวมแล้วเท่ากับ 273 หลังคาเรือน จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับจากแต่ละชุมชน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 1.2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและร้อยละ จำนวนตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	254	93.0
ชาย	19	7.0
รวม	273	100.0

จากตารางที่ 1.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงร้อยละ 93.0 ซึ่งส่วนใหญ่เป็น ภรรยาของหัวหน้าครอบครัว เป็นเพศชายร้อยละ 7.0 ทั้งนี้เนื่องจากเวลาที่ดำเนินการเก็บข้อมูล ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างเวลา 8.30 - 12.00 นาฬิกาของวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เว้นวันหยุดราชการ หัวหน้าครอบครัวส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานจึงเหลือเพียงแม่บ้านอยู่เฝ้าบ้านหรือทำกิจกรรมอื่นๆ

ตารางที่ 1.3 จำนวนประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวและร้อยละ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	242	88.6
หญิง	31	11.4
รวม	273	100.0

จากตารางที่ 1.3 พบว่า หัวหน้าครอบครัวซึ่งเป็นหลักสำคัญในเชิงเศรษฐกิจของครอบครัวนั้น เป็นผู้ชายร้อยละ 88.6 เป็นผู้หญิงร้อยละ 11.4 ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมของไทยที่มีกำหนดให้ผู้ชายเป็นผู้นำของครอบครัว

หัวหน้าครอบครัวส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 40.5 ± 14.1 ปี มีสถานภาพสมรสแต่งงานและอยู่ด้วยกัน ส่วนใหญ่(ร้อยละ 71.4)มีระดับการศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา และมีอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 68.3)

ตารางที่ 1.4 จำนวนหลังคาเรือนและร้อยละ จำแนกตามจำนวนครอบครัวในหนึ่งหลังคาเรือน

จำนวนครอบครัว ในหนึ่งหลังคาเรือน	จำนวนหลังคาเรือน	ร้อยละ
1	213	78.0
2	23	8.4
3	9	3.3
4	16	5.9
มากกว่าหรือเท่ากับ 5	9	3.4
รวม	273	100.0

จากตารางที่ 1.4 พบว่า หลังคาเรือนตัวอย่างประกอบไปด้วยครอบครัว จำนวน 1 ครอบครัวร้อยละ 78.0 รองลงมาประกอบไปด้วยครอบครัวจำนวน 2 ครอบครัวร้อยละ 8.4 จำนวนครอบครัวที่มากที่สุดใดใน 1 หลังคาเรือนคือ 9 ครอบครัว

ตารางที่ 1.5 จำนวนตัวอย่าง (ครอบครัว) และร้อยละ จำแนกตามจำนวนสมาชิกภายในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน ครอบครัว	ร้อยละ
2	49	17.9
3	101	37.0
4	69	25.3
5	33	12.1
6	14	5.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 7	7	2.6
รวม	273	100.0

จากตารางที่ 1.5 พบว่าครอบครัวตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวเท่ากับ 3 คน เท่ากับร้อยละ 37.0 รองลงมา (ร้อยละ 25.3) มีจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวเท่ากับ 4 คน จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่มากที่สุด เท่ากับ 9 คน

ตารางที่ 1.6 แสดงข้อมูลพื้นฐานของประชากร จำแนกตามลักษณะต่างๆ

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	472	48.3
หญิง	505	51.7
รวม	977	100.0
2. อายุ(ปี) ($\bar{x} \pm SD = 27.1 \pm 17.6$)		
น้อยกว่า 10	188	19.2
11 - 20	166	17.0
21 - 30	259	26.5
31 - 40	164	16.5
41 - 50	83	8.5
51 - 60	74	7.6
61 - 70	33	3.4
71 - 80	8	0.8
81 - 90	2	0.2
รวม	977	100.0
3. สถานภาพสมรส		
โสด	417	42.7
แต่งงาน	516	52.8
หย่า	3	0.3
หม้าย	29	3.0
แยกกันอยู่	12	1.2
รวม	977	100.0

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. การศึกษา		
ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษา	195	20.0
ชั้นประถมศึกษา	499	51.1
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	155	15.9
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	73	7.4
อุดมศึกษา	55	5.6
รวม	977	100.0
5. ศาสนา		
พุทธ	975	99.8
คริสต์	2	0.2
รวม	977	100.0
6. เชื้อชาติ		
ไทย	976	99.9
อื่นๆ	1	0.1
รวม	977	100.0
7. อาชีพหลัก		
ว่างงาน	536	54.9
มี	441	45.1
รวม	977	100.0
ประเภทของอาชีพหลัก		
รับจ้าง	283	64.2
ค้าขาย	77	17.4
ธุรกิจส่วนตัว	11	2.5
ข้าราชการ	34	7.7

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รัฐวิสาหกิจ	21	4.8
อื่น ๆ	15	3.4
รวม	441	100.0

จากตารางที่ 1.6 พบว่าประชากรในครอบครัวตัวอย่างประกอบไปด้วยเพศหญิงและเพศชายในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน(ร้อยละ 51.7 และ 48.3 ตามลำดับ) ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน(ร้อยละ 68.6) ร้อยละ 27.0 อยู่ในวัยเด็ก (อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15 ปี)และร้อยละ 4.4 อยู่ในวัยสูงอายุ(อายุสูงกว่า 61ปี) เมื่อดูรายละเอียดของโครงสร้างอายุ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21-30 ปี(ร้อยละ 26.5) รองลงมาคืออายุอยู่ในช่วงน้อยกว่า 10 ปี, 11-20 ปี และ 31-40 ปี (ร้อยละ 19.2 ,17.0 ,16.8 ตามลำดับ)

ร้อยละ 52.8ของประชากรในครอบครัวตัวอย่างมีสถานภาพสมรสแต่งงานและอยู่ด้วยกัน รองลงมาคือเป็นโสด(ร้อยละ 42.7) ทั้งนี้ก็เพราะมีประชากรวัยเด็กอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนพวกที่มีสถานภาพสมรสเป็น หย่า หย่า แยกกันอยู่ มีจำนวนรวมกันเพียงร้อยละ 4.5

ร้อยละ 51.1 ของประชากรในครอบครัวตัวอย่าง มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา รองลงมาคืออยู่ในระดับที่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 20 และ 15.9 ตามลำดับ) มีผู้ที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพียงร้อยละ 5.6

ประชากรเกือบทั้งหมดในครอบครัวตัวอย่างมีเชื้อชาติไทย และนับถือศาสนาพุทธ

ร้อยละ 54.9 ของประชากรในครอบครัวตัวอย่างไม่ได้ประกอบอาชีพ มีเพียงร้อยละ 45.1 ที่ประกอบอาชีพโดยอาชีพหลักส่วนใหญ่ คือรับจ้าง(ร้อยละ 64.2) รองลงมา คือ ค้าขาย และรับราชการ (ร้อยละ 17.4 และ 7.7 ตามลำดับ)

หมวดที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจ และสังคม

ตารางที่ 2.1 จำนวนตัวอย่าง(ครอบครัว)และร้อยละ จำแนกตามจำนวนผู้มีรายได้ในครอบครัว

จำนวนผู้มีรายได้ ในครอบครัว	จำนวน ครอบครัว	ร้อยละ
0	1	0.4
1	143	52.4
2	99	36.3
3	23	8.4
4	3	1.1
มากกว่าหรือเท่ากับ 5	4	1.4
รวม	273	100.0

จากตารางที่ 2.1 พบว่า ครอบครัวตัวอย่างส่วนใหญ่มักจะมีจำนวนผู้มีรายได้ในครอบครัว เท่ากับ 1 และ 2 คน (ร้อยละ 52.4 และ 36.3 ตามลำดับ) ซึ่งส่วนใหญ่มักของผู้มีรายได้มักจะเป็น หัวหน้าครอบครัวและภรรยาของหัวหน้าครอบครัว จำนวนผู้มีรายได้ในครอบครัวมากที่สุด เท่ากับ 7 คน

ตารางที่ 2.2 จำนวนตัวอย่าง(ครอบครัว)และร้อยละ จำนวนตามรายได้ต่อเดือน (บาท)

รายได้ต่อเดือน (บาท)	จำนวน ครอบครัว	ร้อยละ
น้อยกว่า 8,000	188	68.8
8,000-15,000	69	25.3
มากกว่า 15,000	16	5.9
รวม	273	100.0

Medium = 6000.0 , Mode = 6000.0 , Min /Max = 0/36,700.0

จากตารางที่ 2.2 ครอบครัวตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 8,000 บาท เท่ากับ ร้อยละ 68.8 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เกี่ยวกับปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน จำนวนตามแหล่งที่มาของรายได้ และภาค พ.ศ. 2533 ที่รายงานไว้สำหรับ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่า มีรายได้ก่อนหักค่า ครอบครัวตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือน อยู่ในช่วง 8,000 ถึง 15,000 บาทเท่ากับร้อยละ 25.3 ซึ่งเปรียบเทียบกับข้อมูลข้างต้น จัดว่ามีรายได้ในระดับปานกลาง มีเพียงร้อยละ 5.9 เท่านั้นที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาท ซึ่งจัดว่ามีรายได้อยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 2.3 จำนวนตัวอย่าง (ครอบครัว) และร้อยละ จำนวนตามเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจ	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
พอกิน พอใช้	161	59.0
เหลือกิน เหลือเก็บ	79	28.9
ไม่พอใช้ ต้องกู้ยืม	22	8.1
ไม่พอใช้ไม่ต้องกู้ยืม	11	4.0
รวม	273	100.0

จากตารางที่ 2.3 พบว่าครอบครัวตัวอย่างมีเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์พอกิน พอใช้ ร้อยละ 59.0 มีเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์เหลือกิน เหลือเก็บ ร้อยละ 28.9 ส่วนที่มีเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ไม่พอใช้ แต่ไม่ต้องการกู้ยืม และไม่พอใช้ ต้องกู้ยืม เท่ากับร้อยละ 4.0 และ 8.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.4 จำนวนตัวอย่าง (ครอบครัว) และร้อยละ จำแนกตามสภาพและเงื่อนไขของที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัย	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
เป็นของผู้อื่น อาศัยแบบเสียค่าเช่า	137	50.2
เป็นของตนเอง	110	40.3
เป็นของผู้อื่น อาศัยแบบไม่ต้องเสียค่าเช่า	18	6.6
เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ เช่าซื้อ	8	2.9
รวม	273	100.0

จากตารางที่ 2.4 พบว่าครอบครัวตัวอย่างมีที่อยู่อาศัยเป็นของผู้อื่นแบบที่ต้องเสียค่าเช่า ร้อยละ 50.2 รองลงมามีที่อยู่อาศัยเป็นแบบของตนเองร้อยละ 40.3

หมวดที่ 3

ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้บริการอนามัย

ตารางที่ 3.1 จำนวนตัวอย่าง (ครอบครัว) และร้อยละ จำแนกตามการใช้บริการอนามัยในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา

ตัวแปร	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
ใช่	154	56.4
ไม่ใช่	119	43.6
รวม	273	100.0

จากตารางที่ 3.1 พบว่า ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมาครอบครัวตัวอย่างมีการใช้บริการอนามัยร้อยละ 56.4 ส่วนที่เหลือร้อยละ 43.6 ไม่มีการใช้บริการอนามัย

ตารางที่ 3.2 จำนวนตัวอย่าง (ครอบครัว) และร้อยละ จำนวนตามจำนวนสมาชิกภายในครอบครัว
ที่ไปใช้บริการอนามัย

จำนวนสมาชิกภายในครอบครัว ที่ไปใช้บริการอนามัย	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
1	92	59.8
2	26	16.9
3	17	11.0
4	12	7.8
5	5	3.2
6	2	1.3
รวม	154	100.0

จากตารางที่ 3.2 พบว่า ครอบครัวตัวอย่างที่มีการไปใช้บริการอนามัยในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมาั้น เมื่อพิจารณาจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่ไปใช้บริการอนามัยแล้ว พบว่าไปใช้ครอบครัวละ 1 คนร้อยละ 59.8 รองลงมาคือครอบครัวละ 2-3 คน (ร้อยละ 16.9 และ 11.0 ตามลำดับ) จากข้อมูลข้างต้น สามารถคำนวณหาจำนวนรวมของสมาชิกภายในครอบครัวตัวอย่างทั้งหมดที่มาใช้บริการอนามัยในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมาได้เท่ากับ 280 คนจากจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวตัวอย่างทั้งหมด 977 คน ค่าเฉลี่ยของจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่ไปใช้บริการอนามัยเท่ากับครอบครัวละ 1.82 คน

ตารางที่ 3.3 จำนวนและร้อยละของสมาชิกภายในครอบครัวตัวอย่างที่ไปใช้บริการอนามัย
ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา (280คน) จำแนกตามประเภทของบริการอนามัย

ประเภทบริการอนามัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.การรักษาพยาบาล (64.3%)		
- การรักษาโรคและความเจ็บป่วย	231	93.9
- การตรวจรักษาทาง สูติ-นรีเวช	14	5.7
- ทันตกรรม	1	0.4
รวม	246	100.0
2.การส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค (12.1%)		
- การตรวจสุขภาพเด็กดี	67	67.0
- การฝากครรภ์	17	17.0
- การตรวจร่างกายประจำปี	10	10.0
- การวางแผนครอบครัว	6	6.0
รวม	100	100.0
- ใช้น้ำทั้ง 2 ประเภท (23.6%)	รวม	66

จากตารางที่ 3.3 พบว่าสมาชิกในครอบครัวตัวอย่างที่มีการใช้บริการอนามัยในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมาไปใช้บริการเฉพาะประเภทการรักษาพยาบาลร้อยละ 64.3 ไปใช้บริการเฉพาะประเภทการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคร้อยละ 12.1 และไปใช้บริการทั้งสองประเภทร่วมกัน ร้อยละ 23.6 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าร้อยละ 93.9 ของผู้ไปรับบริการการรักษาพยาบาล จะไปใช้เพื่อการรักษาโรคและความเจ็บป่วย และร้อยละ 67.0 ของผู้ไปรับบริการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคจะไปใช้สำหรับการตรวจสุขภาพเด็กดี

ตารางที่ 3.4 แสดงข้อมูลพื้นฐานบางประการของสมาชิกในครอบครัวตัวอย่าง จำแนกตาม
การใช้บริการอนามัย

ตัวแปร	การใช้บริการอนามัย				รวม(ร้อยละ)
	ไม่ใช้ (ร้อยละ)		ใช้ (ร้อยละ)		
1. เพศ	411		566		977
ชาย	199	(20.4)	273	(27.9)	472 (48.3)
หญิง	212	(21.7)	293	(30.0)	505 (51.7)
2. อายุ (ปี)	411		566		977
ต่ำกว่า 15	98	(10.0)	166	(17.0)	264 (27.0)
16 - 20	43	(4.4)	47	(4.8)	90 (9.2)
21 - 25	49	(5.0)	71	(7.3)	120 (12.3)
26 - 30	58	(5.9)	81	(8.3)	139 (14.2)
31 - 35	25	(2.6)	53	(5.4)	78 (8.0)
36 - 40	45	(4.6)	41	(4.2)	86 (8.8)
41 - 45	30	(3.1)	17	(1.7)	47 (4.8)
46 - 50	15	(1.5)	21	(2.2)	36 (3.7)
51 - 55	16	(1.6)	25	(2.6)	41 (4.2)
56 - 60	11	(1.1)	22	(2.3)	33 (3.4)
มากกว่า 60	21	(2.1)	22	(2.3)	43 (4.4)

ตัวแปร	การใช้บริการอนามัย		รวม (ร้อยละ)
	มาใช้ (ร้อยละ)	ใช้ (ร้อยละ)	
3. สถานภาพสมรส	411	566	977
สมรส และอยู่ด้วยกัน	219 (22.4)	297 (30.4)	516 (52.8)
โสด หม้าย หย่า และแยกกันอยู่	192 (19.7)	269 (27.5)	461 (47.2)
4. การศึกษา	411	566	977
ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษา	68 (7.0)	127 (13.0)	195 (20.0)
ชั้นประถมศึกษา	207 (21.2)	292 (29.9)	499 (51.1)
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	65 (6.7)	90 (9.2)	155 (15.9)
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	36 (3.7)	37 (3.8)	73 (7.5)
อุดมศึกษา	35 (3.6)	20 (2.0)	55 (5.6)
5. อาชีพ	408	566	974
ว่างงาน	209 (21.5)	324 (33.3)	533 (54.7)
รับจ้าง	118 (12.5)	165 (16.9)	283 (29.1)
ค้าขาย	38 (3.9)	39 (4.0)	77 (7.9)
ธุรกิจส่วนตัว	7 (0.7)	4 (0.4)	11 (1.1)
ข้าราชการ	18 (1.8)	16 (1.6)	34 (3.5)
รัฐวิสาหกิจ	9 (0.9)	12 (1.2)	21 (2.2)
อื่น ๆ	9 (0.9)	6 (0.6)	15 (1.5)

จากตารางที่ 3.4 พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเพศของสมาชิกของครอบครัวตัวอย่าง ในแต่ละเพศมีการใช้บริการอนามัย มากกว่าผู้ชาย และเพศหญิงมีการใช้บริการอนามัยมากกว่าเพศชายเล็กน้อย (ร้อยละ 30 และร้อยละ 27.9 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาถึงอายุของสมาชิกของครอบครัวตัวอย่าง พบว่า ในกลุ่มประชากรที่เป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ประมาณร้อยละ 63 มีการใช้บริการอนามัย ส่วนกลุ่มประชากรที่เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 60 ปีประมาณร้อยละ 50 มีการใช้บริการอนามัย สำหรับในกลุ่มที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-60 ปีพบว่า กลุ่มอายุ 26-30 ปีมีการใช้บริการอนามัยเท่ากับร้อยละ 8.3 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 21-25 ปีมีการใช้บริการอนามัยเท่ากับร้อยละ 7.3 และเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่า กลุ่มที่มีอายุสูงกว่า 40 ปีมีการใช้บริการอนามัยน้อยกว่ากลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี (ร้อยละ 47.0 และร้อยละ 11.1 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาถึงสถานภาพสมรสของสมาชิกของครอบครัวตัวอย่าง พบว่า ในแต่ละกลุ่มมีการใช้บริการอนามัยมากกว่าผู้ชาย และกลุ่มที่มีสถานภาพสมรส แต่งงาน และอยู่ด้วยกันมีการใช้บริการอนามัยมากกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพสมรส โสด หม้าย หย่า และแยกกันอยู่ (ร้อยละ 30.4 และร้อยละ 27.5 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของสมาชิกของครอบครัวตัวอย่าง พบว่าในแต่ละกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาชั้นอุดมศึกษา มีการใช้บริการอนามัยมากกว่าผู้ชาย และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีการใช้บริการอนามัยมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 29.9 รองลงมาคือกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาซึ่งมีการใช้บริการอนามัยเท่ากับร้อยละ 13.0 กลุ่มที่มีการใช้บริการอนามัยน้อยที่สุดได้แก่ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาชั้นอุดมศึกษา โดยมีการใช้บริการอนามัยเท่ากับ ร้อยละ 2.0

เมื่อพิจารณาถึงอาชีพของสมาชิกของครอบครัวตัวอย่างพบว่าในกลุ่มที่ว่างงานซึ่งประกอบไปด้วยเด็กเป็นส่วนใหญ่ มีการใช้บริการอนามัยมากที่สุด (ร้อยละ 33.3) รองลงมาคือกลุ่มที่มีอาชีพรับจ้างมีการใช้บริการอนามัยเท่ากับร้อยละ 16.9

ตารางที่ 3.5 แสดงข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวตัวอย่าง จำแนกตามการเข้าใช้บริการอนามัย

ตัวแปร	การเข้าใช้บริการอนามัยของครอบครัวตัวอย่าง		
			รวม
	ไม่เข้า (ร้อยละ)	เข้า (ร้อยละ)	
	(119)	(154)	
1. รายได้ (บาท)			
< 8,000	84 (44.7)	104 (55.3)	188
8,001 - 15,000	29 (42.0)	40 (58.0)	69
> 15,000	6 (37.5)	10 (62.5)	16
2. เศรษฐฐานะ			
เหลือกิน เหลือเก็บ	35 (44.3)	44 (55.7)	79
พอกิน พอใช้	67 (41.6)	94 (58.4)	161
ไม่เพียงพอ ไม่ต้องกู้ยืม	8 (72.7)	3 (27.3)	11
ไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืม	9 (40.9)	13 (59.1)	22

จากตารางที่ 3.5 พบว่าในกลุ่มที่มีรายได้สูงที่มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน มีการเข้าใช้บริการอนามัยมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 62.5 และในกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 8,000 บาทต่อเดือนมีการเข้าใช้บริการอนามัยน้อยที่สุดเท่ากับร้อยละ 55.3

เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวตัวอย่างพบว่า กลุ่มที่มีเศรษฐกิจไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืม มีการเข้าใช้บริการอนามัยมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 59.1 รองลงมาคือกลุ่มที่มีเศรษฐกิจพอกิน พอใช้ เท่ากับร้อยละ 58.4 สำหรับในกลุ่มที่มีเศรษฐกิจไม่เพียงพอ ไม่ต้องกู้ยืมมีการเข้าใช้บริการอนามัยน้อยที่สุดเท่ากับร้อยละ 27.3

ตารางที่ 3.6 แสดงจำนวนผู้ป่วยที่ไปรับบริการการรักษาพยาบาลและร้อยละ จำแนกตามระยะเวลาที่รับรู้ความเจ็บป่วย และตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวนวันที่ป่วยก่อนไปรับการรักษาพยาบาล			รวม (%)
	0 วัน (%)	1-7 วัน (%)	>7 วัน (%)	
	วัยเด็ก (<15 ปี)	61 (70.9)	24 (27.9)	
วัยทำงาน(15-20 ปี)	112 (76.7)	28 (19.2)	6 (4.1)	146(59.3)
วัยสูงอายุ (>60 ปี)	12 (85.7)	2 (14.3)	0 (0.0)	14(5.7)
รวม	187 (75.2)	54 (22.0)	7 (2.8)	246

จากตารางที่ 3.6 พบว่า ผู้ที่มาใช้บริการการรักษาพยาบาลอยู่ในวัยทำงานร้อยละ 59.3 อยู่ในวัยเด็กร้อยละ 35.0 และอยู่ในวัยสูงอายुर้อยละ 5.7 เมื่อพิจารณาถึงการรับรู้ความเจ็บป่วย โดยดูจากระยะเวลาที่จะไปรับการรักษาพยาบาล พบว่า ร้อยละ 75.2 ของผู้ที่มาใช้บริการรักษาพยาบาล เมื่อเจ็บป่วยแล้วจะไปรับการรักษาทันที มีเพียงร้อยละ 22.0 ของผู้ที่มาใช้บริการรักษาพยาบาลที่เมื่อเจ็บป่วยแล้ว ประมาณ 1 ถึง 7 วันจึงจะไปรับการรักษา ระยะเวลาที่นานที่สุดของผู้ที่มาใช้บริการรักษาพยาบาลก่อนที่จะไปรับการรักษาคือ 365 วัน เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า วัยสูงอายุ (>60 ปี) มีการรับรู้ความเจ็บป่วยสูงที่สุดที่สุดเท่ากับร้อยละ 85.7 รองลงมาคือวัยทำงาน และวัยเด็ก (ร้อยละ 76.7 และ 70.9 ตามลำดับ)

ตารางที่ 3.7 แสดงจำนวนผู้ป่วยที่ไปรับบริการการรักษาพยาบาลและร้อยละ จำแนกตามระยะเวลาที่ต้องพักรักษาตัวเมื่อเจ็บป่วย และตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวนวันที่ต้องพักรักษาตัวเมื่อเจ็บป่วย			รวม (%)
	0 วัน (%)	1-7 วัน (%)	>7 วัน (%)	
วัยเด็ก (<15 ปี)	84 (97.7)	2 (2.3)	0 (0.0)	86(35.0)
วัยทำงาน (15-20 ปี)	131 (89.7)	13 (8.9)	2 (1.4)	146(59.3)
วัยสูงอายุ (>60 ปี)	14 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	14(5.7)
รวม	229 (93.1)	15 (6.1)	2 (0.8)	246

จากตารางที่ 3.7 แสดงระยะเวลาที่ต้องพักรักษาตัวเมื่อเจ็บป่วย ซึ่งเป็นตัวแปรที่บ่งถึงการประเมินความรุนแรงการเจ็บป่วย พบว่า ร้อยละ 93.1ของผู้ที่มาใช้บริการประเภทการรักษาพยาบาลไม่ต้องพักรักษาตัวซึ่งคิดว่าจะเจ็บป่วยไม่รุนแรง มีเพียงร้อยละ 6.1 ของผู้มาใช้บริการประเภทการรักษาพยาบาลเท่านั้นที่ต้องพักรักษาตัวอยู่ ประมาณ 1 ถึง 7 วัน ระยะเวลาที่นานที่สุดของผู้ที่มาใช้บริการการรักษาพยาบาลที่ต้องพักรักษาตัว คือ 30 วัน เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า ในกลุ่มที่ไม่ต้องพักรักษาตัวเมื่อเจ็บป่วย วัยสูงอายุ (>60 ปี)มีมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 100.0 ในขณะที่กลุ่มที่ต้องพักรักษาตัวอยู่ประมาณ 1 ถึง 7 วัน วัยทำงานมีมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 8.9

ตารางที่ 3.8 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่มีต่อการใช้บริการอนามัย

ตัวแปร	จำนวน	DF	χ^2	P.Value
ปัจจัยด้านบุคคล				
- อายุ	977	10	21.99351	.01514 *
- เพศ	977	1	.0000	1.0000
- ระดับการศึกษา	977	4	16.28645	.0027 **
- สถานภาพสมรส	977	1	0.03453	.8526
- อาชีพ	974	6	9.20732	.1622
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคม				
- รายได้	273	2	.40069	.8184
- เศรษฐฐานะทางสังคม	273	3	4.13404	.2473

* นัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

** นัยสำคัญทางสถิติอย่างสูง ($P < .01$)

จากตารางที่ 3.8 พบว่าเมื่อใช้สถิติไคสแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่มีต่อการใช้บริการอนามัย สามารถแสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการใช้บริการอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างสูง ($P < .01$) และปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอายุ มีความสัมพันธ์กับการใช้บริการอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

ตารางที่ 3.9 แสดงพฤติกรรมการเจ็บป่วยของเด็ก จำแนกตามความรุนแรงของความเจ็บป่วย

พฤติกรรมการเจ็บป่วย	เจ็บป่วยเล็กน้อย		เจ็บป่วยหนัก *	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
ปล่อยให้หายเอง	4	(2.5)	0	(0.0)
ซื้อยามารับประทาน	51	(32.5)	5	(3.2)
โรงพยาบาลของรัฐ	18	(11.5)	114	(72.6)
ศูนย์บริการสาธารณสุข	47	(29.9)	18	(11.5)
คลินิกเอกชน	34	(21.7)	16	(10.2)
โรงพยาบาลเอกชน	2	(1.3)	3	(1.9)
อื่นๆ	1	(0.6)	1	(0.6)
รวม	157	(100.0)	157	(100.0)

* เจ็บป่วยหนัก หมายถึง ไข้สามารถลุกขึ้นปฏิบัติหน้าที่ตามปกติได้

จากตารางที่ 3.10 พบว่าพฤติกรรมการเจ็บป่วยของเด็กในครอบครัวตัวอย่างเมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อยและเจ็บป่วยหนักมีความแตกต่างกัน กล่าวคือเมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อยมักจะนิยมการไปซื้อยามารับประทานเอง (ร้อยละ 32.5) ใกล้เคียงกับการไปใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข (ร้อยละ 29.9) รองลงมาคือ การไปใช้บริการที่คลินิกเอกชนและโรงพยาบาลของรัฐตามลำดับ ส่วนเมื่อเจ็บป่วยหนักมักจะนิยมไปใช้บริการที่โรงพยาบาลของรัฐ (ร้อยละ 72.6) รองลงมาคือ การไปใช้บริการที่ศูนย์สาธารณสุข และ คลินิกเอกชนในจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 11.5 และ 10.2 ตามลำดับ)

ตารางที่ 3.10 แสดงพฤติกรรมกรเจ็บป่วยของผู้ใหญ่ จำแนกตามความรุนแรงของความเจ็บป่วย

พฤติกรรมกรเจ็บป่วย	เจ็บป่วยเล็กน้อย		เจ็บป่วยหนัก *	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
ปล่อยให้หายเอง	34	(12.5)	0	(0.0)
ซื้อยามารับประทาน	143	(52.4)	13	(4.8)
โรงพยาบาลของรัฐ	18	(6.6)	181	(66.3)
ศูนย์บริการสาธารณสุข	38	(13.9)	33	(12.1)
คลินิกเอกชน	36	(13.2)	36	(13.2)
โรงพยาบาลเอกชน	2	(0.7)	5	(1.8)
อื่นๆ	2	(0.7)	3	(1.1)
รวม	273	(100.0)	273	(100.0)

* เจ็บป่วยหนัก หมายถึง ไม่สามารถลุกขึ้นปฏิบัติหน้าที่ตามปกติได้

จากตารางที่ 3.7 พบว่า พฤติกรรมกรเจ็บป่วยของผู้ใหญ่ในครอบครัวตัวอย่างเมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อยและเจ็บป่วยหนักมีความแตกต่างกัน กล่าวคือเมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อยมักจะนิยมการไปซื้อยามารับประทานเอง (ร้อยละ 52.4) รองลงมาคือการไปใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข การไปใช้บริการที่คลินิกเอกชนและปล่อยให้หายเองในจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 13.9, 13.2 และ 12.5 ตามลำดับ) ส่วนเมื่อเจ็บป่วยหนักมักจะนิยมไปใช้บริการที่โรงพยาบาลของรัฐ (ร้อยละ 66.3) รองลงมา คือ การไปใช้บริการที่คลินิกเอกชนและศูนย์บริการสาธารณสุขในจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 13.2 และ 12.1 ตามลำดับ)

หมวดที่ 4

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานบริการอนามัย

ตารางที่ 4.1 แสดงสถานบริการอนามัยที่สมาชิกในครอบครัวตัวอย่างไปใช้บริการอนามัย
เป็นครั้งแรก จำแนกตามประเภทของบริการอนามัย

สถานบริการอนามัย	การรักษาพยาบาล	การส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
โรงพยาบาลของรัฐ	153 (62.2)	62 (62.0)
ศูนย์บริการสาธารณสุข	38 (15.4)	30 (30.0)
สถาบันเฉพาะโรค	1 (0.4)	0 (0.0)
ร้านขายยา	32 (13.0)	4 (4.0)
คลินิก	11 (4.5)	4 (4.0)
โรงพยาบาลเอกชน	11 (4.5)	0 (0.0)
รวม	246 (100.0)	100 (100.0)

จากตารางที่ 4.1 พบว่าเมื่อสมาชิกในครอบครัวตัวอย่างต้องการที่จะใช้บริการอนามัย ส่วนใหญ่นิยมไปใช้บริการอนามัยที่โรงพยาบาลของรัฐทั้งประเภทการรักษาพยาบาลและการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค (ร้อยละ 62.2 และ 62.0 ตามลำดับ) รองลงมามีแนวโน้มไปใช้บริการอนามัยที่ศูนย์บริการสาธารณสุข (ร้อยละ 15.4 และ 30.0 ตามลำดับ) สอดรับประเภทการรักษาพยาบาลนั้นพบว่าสมาชิกในครอบครัวตัวอย่างนิยมไปใช้บริการอนามัยที่ศูนย์บริการสาธารณสุขและร้านขายยานับปริมาณที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 15.4 และ 13.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.2 แสดงเหตุผลในด้านของที่ตั้งของสถานบริการอนามัยแต่ละชนิด ของผู้ที่มาใช้
บริการด้านรักษาพยาบาล

สถานบริการอนามัย	ที่ตั้ง				รวม
	ใกล้ จำนวน(ร้อยละ)	ไกลพอประมาณ จำนวน(ร้อยละ)	ไกลมาก จำนวน(ร้อยละ)	อื่นๆ จำนวน(ร้อยละ)	
โรงพยาบาลของรัฐ	101 (66.0)	51 (33.3)	1 (0.6)	- -	153
ศูนย์บริการสาธารณสุข	31 (81.6)	5 (13.2)	1 (2.6)	1 (2.6)	38
สถาบันเฉพาะโรค	1 (100.0)	- -	- -	- -	1
ร้านขายยา	32 (100.0)	- -	- -	- -	32
คลินิก	5 (45.5)	6 (54.5)	- -	- -	11
โรงพยาบาลเอกชน	7 (63.6)	3 (27.3)	1 (9.1)	- -	11

จากตารางที่ 4.2 พบว่าเหตุผลในการเลือกใช้บริการด้านรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาล
ของรัฐในด้านที่ตั้ง ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าใกล้ รองลงมาคือไกลพอประมาณ เช่นเดียวกับของสถาน
บริการอนามัยชนิดอื่นๆที่มีทำให้เหตุผลในการเลือกส่วนใหญ่คือใกล้ ยกเว้นคลินิก ที่ส่วนใหญ่ร้อยละ
54.5 มักให้เหตุผลในการเลือกด้านที่ตั้ง ว่า ไกลพอประมาณ

ตารางที่ 4.3 แสดงเหตุผลในด้านของความสะดวกของสถานบริการอนามัยแต่ละชนิด ของผู้ที่มารับบริการด้านรักษาพยาบาล

สถานบริการอนามัย	ความสะดวก				รวม
	สะดวกมาก	สะดวกพอใช้	ไม่สะดวก	อื่นๆ	
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
โรงพยาบาลของรัฐ	89 (58.2)	62 (40.4)	1 (0.7)	1 (0.7)	1
ศูนย์บริการสาธารณสุข	15 (39.5)	23 (60.5)	-	-	38
สถาบันเฉพาะโรค	1 (100.0)	-	-	-	1
ร้านขายยา	24 (75.0)	8 (25.0)	-	-	32
คลินิก	6 (54.5)	5 (45.5)	-	-	11
โรงพยาบาลเอกชน	10 (90.9)	1 (9.1)	-	-	11

จากตารางที่ 4.3 พบว่าเหตุผลในการเลือกใช้บริการด้านรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลของรัฐ โรงพยาบาลเอกชนและร้านขายยาด้านของความสะดวก ส่วนใหญ่ที่เหตุผลว่า สะดวกมาก รองลงมาคือ สะดวกพอใช้ แต่เหตุผลส่วนใหญ่นในการเลือกใช้บริการด้านรักษาพยาบาลจากศูนย์บริการสาธารณสุขด้านของความสะดวก คือ สะดวกพอใช้

ตารางที่ 4.4 แสดงเหตุผลในด้านของความพร้อมในการให้บริการของสถานบริการอนามัย
แต่ละชนิด ของผู้ที่มีารับบริการด้านรักษาพยาบาล

สถานบริการอนามัย	ความพร้อมในการให้บริการ			รวม
	ครบทุกด้าน	บางด้านแต่เพียงพอ	บางด้านและไมเพียงพอ	
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
โรงพยาบาลของรัฐ	93 (60.8)	59 (38.6)	1 (0.6)	153
ศูนย์บริการสาธารณสุข	8 (21.1)	30 (78.9)	- -	38
สถาบันเฉพาะโรค	- -	1 (100.0)	- -	1
ร้านขายยา	21 (65.6)	10 (31.3)	1 (3.1)	32
คลินิก	1 (9.1)	9 (81.8)	1 (3.1)	11
โรงพยาบาลเอกชน	10 (91.9)	1 (9.1)	- -	11

จากตารางที่ 4.4 พบว่าเหตุผลในการเลือกใช้บริการด้านรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลของรัฐ โรงพยาบาลเอกชนและร้านขายยา ในด้านของความพร้อมในการให้บริการส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเพราะมีการให้บริการครบทุกด้าน แต่สำหรับศูนย์บริการสาธารณสุข, สถาบันเฉพาะโรคและคลินิก ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่ามีการให้บริการเพียงบางด้าน แต่ก็เพียงพอที่จะให้บริการ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ให้เหตุผลในการเลือกใช้โรงพยาบาลของรัฐ ร้านขายยาและคลินิก ว่ามีการให้บริการเพียงบางด้านและไมเพียงพอที่จะให้บริการ

ตารางที่ 4.5 แสดงเหตุผลในด้านของค่าบริการของสถานบริการอนึ่งแยกแต่ละชนิด
ของผู้ที่มารับบริการด้านรักษาพยาบาล

สถานบริการอนามัย	ค่าบริการ				รวม
	แพง	เหมาะสม	ถูก	อื่นๆ	
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
โรงพยาบาลของรัฐ	52 (34.0)	88 (57.5)	11 (7.2)	2 (1.3)	153
ศูนย์บริการสาธารณสุข	8 (21.1)	2 (5.3)	27 (71.0)	1 (2.6)	38
สถานันเฉพาะโรค	1 (100.0)	- -	- -	- -	1
ร้านขายยา	8 (25.0)	22 (68.7)	2 (6.3)	- -	32
คลินิก	2 (18.2)	6 (54.5)	3 (27.3)	- -	11
โรงพยาบาลเอกชน	7 (63.6)	3 (27.3)	1 (9.1)	- -	11

จากตารางที่ 4.5 พบว่า เหตุผลการเลือกใช้บริการด้านรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลของรัฐ ร้านขายยา และคลินิกด้านของค่าบริการส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าคิดค่าบริการเหมาะสม แต่สำหรับเหตุผลของการเลือกใช้โรงพยาบาลเอกชนนั้นเด่นของค่าบริการที่คิดค่าบริการแพง ซึ่งตรงกันข้ามกับเหตุผลในการเลือกให้ศูนย์บริการสาธารณสุขคือคิดค่าบริการถูก

ตารางที่ 4.6 แสดงเหตุผลในด้านของคุณภาพของบริการของสถานบริการอนามัยแต่ละชนิดของผู้ที่มารับบริการด้านรักษาพยาบาล

สถานบริการอนามัย	คุณภาพของบริการ				รวม
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
โรงพยาบาลของรัฐ	12 (7.8)	98 (64.1)	43 (28.1)	- -	153
ศูนย์บริการสาธารณสุข	8 (21.1)	28 (73.7)	1 (2.6)	1 (2.6)	38
สถาบันเฉพาะโรค	- -	1 (100.0)	- -	- -	1
ร้านขายยา	4 (12.5)	9 (28.1)	19 (59.4)	- -	32
คลินิก	- -	11 (100.0)	- -	- -	11
โรงพยาบาลเอกชน	5 (45.5)	5 (45.5)	1 (9.0)	- -	11

จากตารางที่ 4.6 พบว่าเหตุผลส่วนใหญ่ในการเลือกใช้บริการด้านรักษาพยาบาลของสถานบริการอนามัยทุกแห่งในด้านของคุณภาพของบริการคือมีคุณภาพของบริการอยู่ในเกณฑ์ดี แต่สำหรับโรงพยาบาลเอกชนพบว่า เหตุผลในการเลือกใช้บริการในด้านของคุณภาพของบริการอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก แต่สำหรับร้านขายยาพบว่า เหตุผลในการเลือกใช้บริการในด้านของคุณภาพของบริการส่วนใหญ่คือมีคุณภาพของบริการอยู่ในเกณฑ์พอใช้

ตารางที่ 4.7 แสดงเหตุผลในด้านอรรถยาศัยของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของสถานบริการอนามัย
แต่ละชนิด ของผู้ที่มีารับบริการด้านรักษาพยาบาล

สถานบริการอนามัย	อรรถยาศัยของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ								
	ดีมาก		ดี		พอใช้		ยังต้องปรับปรุง		รวม
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)		
โรงพยาบาลของรัฐ	14 (9.2)	166 (75.8)	23 (15.0)	-	-	-	-	153	
ศูนย์บริการสาธารณสุข	8 (21.1)	26 (71.0)	3 (7.9)	1	-	-	-	38	
สถานีเฉพาะโรค	-	1 (100.0)	-	-	-	-	-	1	
ร้านขายยา	2 (6.3)	19 (59.4)	11 (34.3)	-	-	-	-	32	
คลินิก	2 (18.2)	9 (81.8)	-	-	-	-	-	11	
โรงพยาบาลเอกชน	5 (45.5)	5 (45.5)	1 (9.0)	-	-	-	-	11	

จากตารางที่ 4.7 พบว่าเหตุผลส่วนใหญ่นการเลือกใช้บริการด้านรักษาพยาบาลของสถานบริการอนามัยทุกแห่งในด้านอรรถยาศัยของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการพบว่าอยู่ในเกณฑ์ดีแต่สำหรับโรงพยาบาลเอกชน พบว่าเหตุผลในการเลือกบริการในด้านอรรถยาศัยของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี ถึง ดีมาก

ตารางที่ 4.8 แสดงเหตุผลด้านที่ตั้งของสถานบริการอนามัยแต่ละชนิด ของผู้ที่มารับบริการ ด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

สถานบริการอนามัย	ที่ตั้ง		รวม
	ภาค	นอก	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
โรงพยาบาลของรัฐ	53 (85.5)	8 (14.5)	62
ศูนย์บริการสาธารณสุข	23 (76.7)	7 (23.3)	30
ร้านขายยา	4 (100.0)	- -	4
คลินิก	4 (100.0)	- -	4

จากตารางที่ 4.8 พบว่าเหตุผลส่วนใหญ่นักบริการเลือกใช้บริการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของสถานบริการอนามัยแต่ละชนิดคือภาค รองลงมาคือนอกประมาณ

ตารางที่ 4.9 แสดงเหตุผลด้านของความสะดวกของสถานบริการอนามัยแต่ละชนิด
ของผู้ที่มาใช้บริการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

สถานบริการอนามัย	ความสะดวก				รวม
	สะดวกมาก		สะดวกพอใช้		
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	
โรงพยาบาลของรัฐ	46	(74.2)	16	(25.8)	62
ศูนย์บริการสาธารณสุข	9	(30.0)	21	(70.0)	30
ร้านขายยา	4	(100.0)	-	-	4
คลินิก	4	(100.0)	-	-	4

จากตารางที่ 4.9 พบว่าเหตุผลส่วนใหญ่นักการเลือกใช้บริการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคจากโรงพยาบาลของรัฐ ร้านขายยา และคลินิก คือสะดวกมาก รองลงมา คือสะดวกพอใช้ แต่เหตุผลส่วนใหญ่นักการเลือกใช้บริการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคจากศูนย์บริการสาธารณสุข คือสะดวกพอใช้

ตารางที่ 4.10 แสดงเหตุผลด้านหนึ่งของความพร้อมการให้บริการของสถานบริการอนามัย
แต่ละชนิด ของผู้ที่มารับบริการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

สถานบริการอนามัย	ความพร้อมการให้บริการ					
	ครบทุกด้าน		บางด้านแต่ก็เพียงพอ		บางด้านและบางก็เพียงพอ	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	รวม
โรงพยาบาลของรัฐ	41 (66.1)	21 (33.9)	-	-	-	62
ศูนย์บริการสาธารณสุข	4 (13.3)	26 (86.7)	-	-	-	30
ร้านขายยา	3 (75.0)	-	-	1 (25.0)	-	4
คลินิก	-	-	3 (75.0)	-	1 (25.0)	4

จากตารางที่ 4.10 พบว่าเหตุผลการเลือกใช้บริการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคจากโรงพยาบาลของรัฐและร้านขายยานั้นด้านของความพร้อมการบริการ คือ มีบริการให้บริการครบทุกด้าน แต่สำหรับศูนย์บริการสาธารณสุขและคลินิกส่วนใหญ่นั้นพบว่า มีบริการให้บริการเพียงบางด้านแต่ก็เพียงพอที่จะให้บริการ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เหตุผลการเลือกใช้บริการจากร้านขายยาและคลินิกว่ามีการให้บริการเพียงบางด้านและบางก็เพียงพอที่จะให้บริการ

ตารางที่ 4.11 แสดงเหตุผลด้านของค่าบริการของสถานบริการอนามัยแต่ละชนิดของผู้ที่มารับบริการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

สถานบริการอนามัย	ค่าบริการ			รวม
	แพง	เหมาะสม	ถูก	
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
โรงพยาบาลของรัฐ	12 (19.3)	46 (74.2)	4 (6.5)	62
ศูนย์บริการสาธารณสุข	3 (10.0)	4 (13.3)	23 (76.7)	30
ร้านขายยา	2 (50.0)	2 (50.0)	- -	4
คลินิก	- -	4 (100.0)	- -	4

จากตารางที่ 4.11 พบว่าเหตุผลส่วนใหญ่ของการเลือกใช้บริการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคจากโรงพยาบาลของรัฐและคลินิกด้านของค่าบริการ คือ คิดค่าบริการเหมาะสม แต่สำหรับเหตุผลของการเลือกใช้บริการจากร้านขายยาพบว่าค่าบริการอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมถึงมีราคาแพง ซึ่งตรงกันข้ามกับเหตุผลในการเลือกใช้บริการจากศูนย์บริการสาธารณสุขคือ คิดค่าบริการถูก

ตารางที่ 4.12 แสดงเหตุผลด้านของคุณภาพของบริการ ของสถานบริการอนามัยแต่ละชนิด ของผู้ที่มารับบริการดี ในแง่เสริมสุขภาพและป้องกันโรค

สถานบริการอนามัย	คุณภาพของบริการ				รวม
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
โรงพยาบาลของรัฐ	4 (6.4)	23 (37.1)	35 (56.5)	- -	62
ศูนย์บริการสาธารณสุข	3 (10.0)	26 (86.7)	- -	1 (3.3)	30
ร้านขายยา	- -	1 (25.0)	3 (75.0)	- -	4
คลินิก	- -	2 (50.0)	2 (50.0)	- -	4

จากตารางที่ 4.12 พบว่าเหตุผลส่วนมากที่มารับบริการดีในแง่เสริมสุขภาพและป้องกันโรคในดีในของคุณภาพของบริการของโรงพยาบาลของรัฐและศูนย์บริการสาธารณสุข คือมีคุณภาพของบริการอยู่แน่นอนทีเดียว แต่สำหรับร้านขายยาและคลินิกพบว่าเหตุผลมารับบริการดีในแง่ของคุณภาพของบริการส่วนมาก คือ มีคุณภาพของบริการอยู่แน่นอนทีเดียว ถึงก่อนข้างดี

ตารางที่ 4.13 แสดงเหตุผลด้านอัยการของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของสถานบริการอนามัยแต่ละชนิด ของผู้ที่มีบริการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

สถานบริการอนามัย	อัยการของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ				รวม
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
โรงพยาบาลของรัฐ	6 (9.7)	41 (66.1)	15 (24.2)	- -	62
ศูนย์บริการสาธารณสุข	3 (10.0)	23 (76.7)	3 (10.0)	1 (3.3)	30
ร้านขายยา	- -	1 (25.0)	3 (75.0)	- -	4
คลินิก	- -	3 (75.0)	1 (25.0)	- -	4

จากตารางที่ 4.13 พบว่าเหตุผลส่วนใหญ่นักเรเลือกใช้บริการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของโรงพยาบาลของรัฐ ศูนย์บริการสาธารณสุขและคลินิกด้านอัยการของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการพบว่าอยู่ในเกณฑ์ดี แต่สำหรับร้านขายยาพบว่าเหตุผลส่วนใหญ่นักเรเลือกใช้บริการด้านอัยการของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการอยู่ในเกณฑ์พอใช้

ตารางที่ 4.14 แสดงภาพรวมของเหตุผลในด้านต่างๆในการเลือกใช้สถานบริการอนามัยแต่ละชนิด สำหรับการรักษาพยาบาล

ชนิดของ สถานบริการอนามัย	เหตุผลในการเลือกใช้					
	ที่ตั้ง	ความ สะดวก	ความพร้อมใน การให้บริการ	ค่าบริการ	คุณภาพ	ศักยภาพ เจ้าหน้าที่
1. โรงพยาบาล						
ของรัฐ	ใกล้	มาก	ครบ	เหมาะสม	ดี	ดี
2. ศูนย์บริการ สาธารณสุข						
	ใกล้	พอใช้	บางด้าน แต่เพียงพอ	ถูก	ดี	ดี
3. สถานันเฉพาะโรค						
	ใกล้	มาก	บางด้าน แต่เพียงพอ	แพง	ดี	ดี
4. ร้านขายยา						
	ใกล้	มาก	ครบ	เหมาะสม	พอใช้	ดี
5. คลินิก						
	ใกล้/ไกลพอ ประมาณ	มาก	บางด้าน แต่เพียงพอ	เหมาะสม	ดี	ดี
6. โรงพยาบาล						
เอกชน	ใกล้	มาก	ครบ	แพง	ดี/ดีมาก	ดี/ดีมาก

ที่มา : จากตารางที่ 4.2 ถึง ตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.15 แสดงภาพรวมของเหตุผลในด้านต่าง ๆ ในการเลือกใช้สถานบริการอนามัย
แต่ละชนิด สำหรับการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

ชนิดของ สถานบริการอนามัย	เหตุผลในการเลือกใช้					
	ที่ตั้ง	ความ สะดวก	ความพร้อม การให้บริการ	ค่าบริการ	คุณภาพ	อัตรากำลัง เจ้าหน้าที่
1. โรงพยาบาล ของรัฐ	ใกล้	มาก	ครบ	เหมาะสม	ดี	ดี
2. ศูนย์บริการ สาธารณสุข	ใกล้	พอใช้	บางด้าน แต่เพียงพอ	ถูก	ดี	ดี
4. ร้านขายยา	ใกล้	มาก	ครบ	เหมาะสม/ แพง	พอใช้	ดี
5. คลินิก	ใกล้	มาก	บางด้านแต่ เพียงพอ	เหมาะสม	พอใช้/ดี	ดี

ที่มา : จากตารางที่ 4.8 ถึง ตารางที่ 4.13